

Stap 2: Besluitvorming

Context

In stap 1 zijn er als het goed is gesprekken gevoerd met de leden en hebben de leden zich uitgesproken over het verkennen van verdergaande samenwerking. Eind 2024 zul je als afdeling de uiteindelijke beslissing op een ALV moeten vaststellen. Dat betekent dat jullie dit jaar hebben om tot een beslissing te komen als afdeling. Dat goed vormgeven is ingewikkeld, politiek is uiteindelijk mensenwerk en een goede of slechte samenwerking hangt vaak samen met persoonlijke verhoudingen. Daarom is het belangrijk de beslissing niet te laten leiden door persoonlijke gevoelens, maar wel te werken aan de onderlinge relaties. Want wordt gekozen voor een (meer) intensieve samenwerking moet er onderling vertrouwen zijn.

Het proces

Je hebt als bestuur een belangrijke rol in het faciliteren van het proces, maar ook in het adviseren van de leden. Zodat de leden op de ALV eind 2024 een geïnformeerde beslissing kunnen nemen over de (vorm van) lokale linkse samenwerking.

1. Verkenning van de opties

Er zijn verschillende vormen van samenwerking mogelijk. Elk met zijn voor- en nadelen. Om de beslissing te kunnen maken welke vorm van samenwerking het beste bij jullie situatie past volgt hieronder een overzicht.

Niet samen meedoen: geen gezamenlijke lijst

Het kan zijn dat je tot de conclusie komt dat er (nog) onvoldoende basis is voor een hechte samenwerking. De afdeling(en) werken hun voorbereiding procedureel volledig apart van elkaar uit. Er kan natuurlijk wel

(informeel) overlegd en afgestemd worden. Het voordeel hierbij is dat je nergens aan gebonden bent. Het nadeel is dat er geen gebruik gemaakt wordt van het voordeel van samenwerken. En dat, in de context dat de samenwerking breed gedragen wordt door de leden en er op steeds meer plekken samengewerkt wordt, je een goed verhaal moet hebben waarom er toch niet voor samenwerking gekozen is.

Er zijn een aantal dingen die je alsnog kunt doen, ook al heb je geen gezamenlijke lijst:

- Een stembusakkoord of gezamenlijke inzet: In een stembusakkoord presenteren de twee afdelingen een gezamenlijke verkiezingsinzet, bijvoorbeeld een tien punten plan voor de gemeente. Het is belangrijk om de programmacommissies hier goed bij te betrekken.
- Samenwerkingsafspraken, zoals: elkaar niet loslaten tijdens de coalitie-onderhandelingen, gezamenlijke wethouders-kandidaat(en), gezamenlijke fractievergaderingen, het verdelen van woordvoerderschappen.
- Een fractiefusie na de verkiezingen: Voorafgaand aan de verkiezingen doe je hierbij alle processen afzonderlijk en daarna vorm je een gezamenlijke fractie. Eerste Kamerfractie van GroenLinks-PvdA is hier een voorbeeld van. Let op, op lokaal niveau is deze optie ingewikkelder, omdat er dan twee aparte verkiezingsprogramma's liggen. Een voordeel van deze optie is dat je tot en met de verkiezingen de reguliere afzonderlijke procedures en werkwijze kunt gebruiken. Nadelen zijn er ook. Zo kan het onduidelijk zijn voor de kiezer wat

er na de verkiezingen precies gebeurt. Eén partij kan veel groter worden dan de ander waarmee een fractiefusie een andere dimensie kan krijgen. De ledendemocratie staat buitenspel, op deze manier is dit formeel een besluit van de fracties, niet van de afdelingen. De raadsleden hebben zich niet hebben gecommitteerd aan een opdracht van de ALV, elk raadslid kan en moet nu zijn eigen individuele afweging maken of ze achter een fractiefusie staan. Ook kan het de politieke situatie in de raad complexer maken.

- Samen meedoen: een samenvoeging van aanduidingen

Bij een samenvoeging van aanduidingen (dit is de formele naam als je met twee of meer partijen, aanduidingen genoemd in de kieswet, meedoet met één lijst) dien je ook toestemming aan de ALV's te vragen en adviseren we om de ALV's in te laten stemmen met een apart verkiezingsreglement []. In dit reglement leg je samen met de andere partij vast hoe jullie de samenwerking vormgeven. De kans is namelijk groot dat de procedures die de afdelingen normaal volgen van elkaar verschillen. Door een gezamenlijk verkiezingsreglement vast te stellen krijgen de afdelingsbesturen ruimte om een proces in te richten dat voor de lokale samenwerking passend is. In het kun je lezen wat wij adviseren en uit welke opties je per onderdeel kunt kiezen.

Het voordeel om als een samenvoeging van aanduidingen mee te doen aan de verkiezingen is dat je duidelijkheid schept naar de kiezer en dat er een heldere uitspraak ligt van de leden hoe mee te doen aan de verkiezingen. Je kunt een sterk en verenigd links progressief blok laten zien en samen jullie impact vergroten. Je combineert zeer zichtbaar de krachten, heb je meer kans op meerdere raadsleden en commissieleden om het raadswerk goed te kunnen uitvoeren en sta je sterker in mogelijke coalitie-onderhandelingen.

Het is een groot commitment om een gezamenlijke lijst te voeren en daarmee ook een duidelijk signaal naar de kiezer dat jullie de samenwerking serieus nemen. Daarnaast creëert deze manier van meedoen aan de verkiezingen ook kansen voor afdelingen waar zowel GroenLinks als PvdA net te klein zijn om afzonderlijk mee te doen aan de verkiezingen, maar samen wel een mooie lijst kunnen maken.

2. Vervolg van de verkenning in de partijen

Uiterlijk in december 2024 moeten de ALV's een definitief besluit nemen over hoe de samenwerking vorm krijgt. We adviseren voor die ALV een (gezamenlijk) advies aan de leden op te stellen, op basis van de verkenning die jullie hebben doorlopen. Hieronder werken we uit hoe je deze verkenning verder vorm kunt geven.

Kadergesprekken

Het is het belangrijk om naast op hoofdlijnen en politieke onderwerpen ook echt het gesprek aan te gaan over de sfeer en cultuur in de partijen, hoe je beslissingen neemt én hoe je politiek bedrijft. De toolkit 'Kadergesprekken' helpt je daarbij. We verstaan hier in elk geval onder: de besturen, de fracties en eventuele bestuurders. Je kunt de groep natuurlijk uitbreiden met een aantal actieve leden, of leden die zeer waarschijnlijk op de volgende lijst komen bijvoorbeeld.

Dit gesprek vindt idealiter voor de zomer plaats en heeft als doel nader tot elkaar te komen op de verschillen. Heb je na de sessie het gevoel dat dit goed gaat komen als je samengaat? Niet alleen in goede en gezellige tijden, maar juist ook in de moeilijke tijden die er hoe dan ook aan komen? Verwerk de output van dit gesprek, of misschien zelfs deze gesprekkenreeks als dat nodig is, in het advies aan de leden.

Het ledengesprek, intern of gezamenlijk

Afhankelijk of jullie gesprek al vaker gevoerd hebben met de leden kan het lonen om rond de zomer nog een ledengesprek over de samenwerking te voeren. Als besturen, fracties en eventueel bestuurders hebben jullie nu waarschijnlijk een gevoel wat je zou willen. Misschien is dat voldoende om direct een advies aan de ALV uit te brengen, maar mogelijk is het onderwerp spannend of gevoelig in de afdeling en kan het helpen om een extra ledengesprek te organiseren. [klik: Bijlage 1 'Ledengesprekken' helpt je hierbij. Ook kun je erover denken om een gastspreker uit te nodigen, bijvoorbeeld van een naburige gemeente waar de samenwerking goed, of juist niet goed loopt.

Je kunt er ook voor kiezen dit tweede leden gesprek gezamenlijk te voeren, met de leden van beide partijen samen. Het doel hier is zowel ontvangen als zenden; als bestuur heb je hopelijk inmiddels een gevoel waar je naartoe wil. Over de uiteindelijke beslissing gaan je leden, dus het is goed om die op deze bijeenkomst zowel de kans te geven hun zegje te doen, als om ook uit te leggen wat jullie idee bij die samenwerking is. Na afloop van het gesprek hebben is het de bedoeling dat jullie leden zowel hun zegje hebben kunnen doen, elkaar beter hebben leren kennen en dat jullie een beeld van het draagvlak van jullie voorstel hebben.

3. De ALV, adviseer de leden

Op de ALV, eind 2024, wordt dan de uiteindelijke beslissing gemaakt van hoe jullie gaan deelnemen. Voorafgaand aan deze ALV's kunnen beide afdelingsbesturen samen een advies voor de leden opgesteld. Licht dit toe tijdens de eigen ALV. Indien er wordt gekozen voor een samenvoeging van aanduidingen (een gezamenlijke lijst) zul je op deze, of een volgende ALV ook je gezamenlijk verkiezingsreglement vaststellen.